

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG'BEK nomidagi SAMARQAND DAVLAT ARXITEKTURA
QURILISH INSTITUTI**

Kasbiy ta'lim kafedrası

**5111000 Kasb-ta'limi – Tasviriy san'at va muxandislik
grafikasibakalavr yo'nalishi
talabalari uchun**

Naqqoshlik fanidan
Uslubiy qo'llanma
naqsh namunalari

Samarqand - 2014 yil

Annotasiya

Ushbu uslubiy qo'llanma Kasbiy ta'lim (tasviriy san'at va muxandislik grafikasi) bakalvr yo'nalishi 2-3 bosqich talabalari uchun mo'ljallangan bo'lib, unda shu fan bo'yicha amaliy darslarda bajariladigan 9 topshiriqni qalamda va rangda bosqichma-bosqich bajarish usullari ko'rsatib berilgan. Shuningdek bu topshiriqlarni bajarishda qo'llanilgan adabiyotlar ro'yxati keltirilgan.

Uslubiy qo'llanmada talabalar va yosh mutaxassis o'qituvchilar foydalanishlari mumkin.

Mualliflar:

o'qit. F.Shakarov

o'qit. O.Uroqov

Muharrir:

dos. A.K. Raximov

Taqrizchi:

a.f.n.dos., D.N. Sultanova

Ushbu uslubiy qo'llanma Kasbiy ta'lim kafedrası ilmiy-uslubiy seminarida muxokama qilinib chop etishga tavsiya etilgan.

Bayonnoma № _____ «_____» _____ 2012yil

“Milliy istiqlol mafkurasi halqimizning azaliy an'analariga, udumlariga, tiliga, diniga, ruxiyatiga asoslanib kelajakka ishonch, mehr-oqibat, insof, sabr-toqat, adolat, ma'rifat tuyg'ularini ongimizga singdirish lozim”.

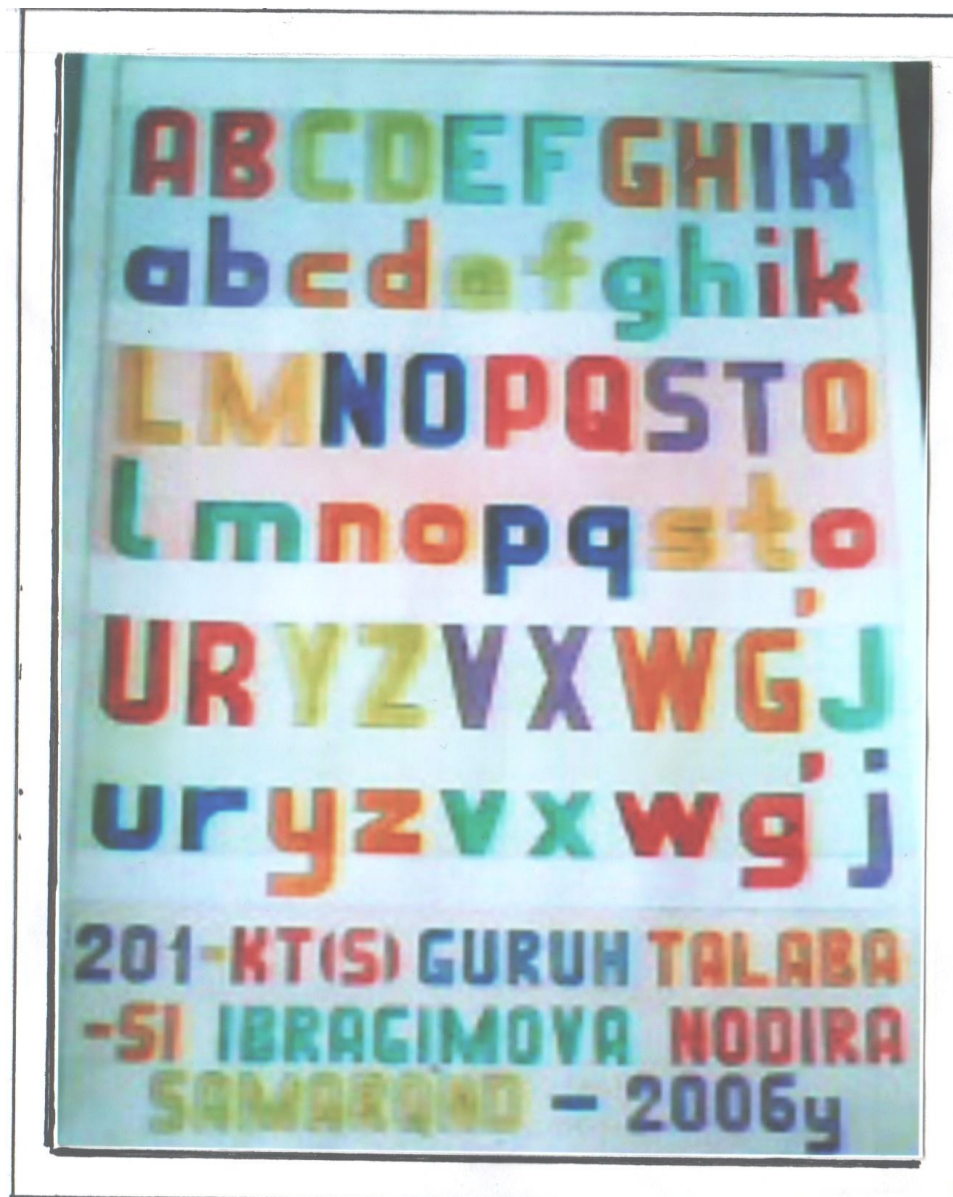
I.A.Karimov.

KIRISH

So'ngi paytlarda yoshlarni badiiy mehnat va kasb-hunar ta'lim orqali tarbiyalash borasida davlatimiz rahbariyati tomonidan bir qator qonun va farmonlar qabul qilindi. "Ta'lim to'g'risida"gi qonun, "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi", "Halq badiiy bezagi, xunarmandchilik va amaliy san'atni yanada rivojlantirishni davlat yo'li bilan qo'llab quvvatlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi farmoni shular jumlasidandir.

Go'zallik olamiga kirib uni his qila olishni rivojlantirish, yuqori estetik didni shakllantirish, san'at asarlarini tushunadigan tarixiy, me'moriy obidalarni qadrlaydigan, uni ko'z qorachig'idek saqlab kelgusi avlodlarga yetkazadigan, u bilan mag'rurlanadigan, ona tabiat go'zalliklaridan bahramand bo'ladigan yoshlarni, barkamol avlod ruhida shakllantirish maqsadida xar bir o'quv Fani imkoniyatidan, ayniqsa bilim doirasini kengaytirish maqsadida xizmat qiladigan va katta tarbiyaviy kuchga ega bo'lgan adabiyot, musiqa, tasviriy san'at, estetika kabi fanlardan unumli foydalanish kerak.

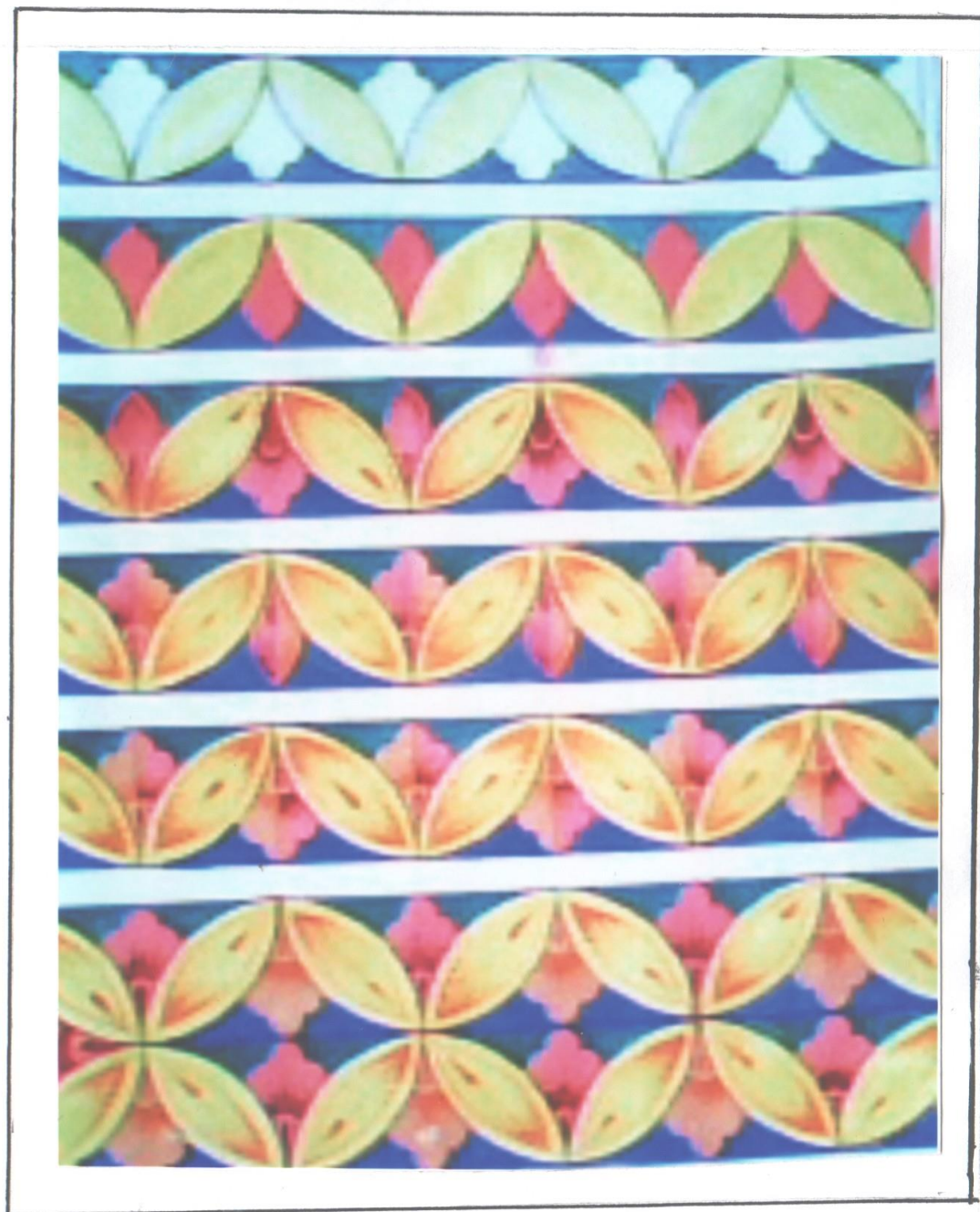
"Amaliy san'at grafikasi va naqqoshlik" fani dasturi tasviriy san'at, san'atshunos o'qituvchilar tayyorlashning tarkibiy qismi hisoblanadi.

1-rasm.

Bu topshiriqda talabalar A 3 formatga lotin tili alifbosidagi bor harflarni xoxlagan uslubda xoxlagan shriftni tanlab olib chizib berish kerak bo'ladi. Shu jumladan bu topshiriq rangda tugatilsa to'liq topshiriq bajarilgan hisoblanadi.

Talabalarga bu topshiriqni berishdan maqsad ular harflarni to'g'ri yoza olishlari, shu jumladan shriftlar turlarini to'g'ri ajratishlari hamda ijodiy erkin holda kompozisiya harflardan to'g'ri tuza olishlari kerak bo'ladi.

2 – rasm.

Bu topshiriqda oddiy naqsh elementi ya'niy (barg elementini) yo'l ichiga to'g'ri chizib joylashtirish hamda ularni bosqichma-bosqich holatda chizib rangda tugatishdan iborat. Oxirgi bosqich naqshga rang berilgandan so'ng ranglarni tanlash erkin holatda amalga oshiriladi.

3 – rasm.

Bu topshiriqda talabalarga murakkab to'g'ri to'rtburchak yuza berilgan bunga ular ijodiy erkinholatda naqsh kopozisiyalarini joylashtirishlari kerak bo'ladi. Bu yuzaga rang tanlash va kompozisiya joylashtirish eng asosiy vazifa hisoblanadi.

4 – rasm

Bu topshiriqda yo'l ichiga (qalampir) naqsh kompozitsiyasini talabalar chizib joylashtirib erkin holatda ranglardan keng foydalanib rangda tugatishlari kerak.

5 – rasm

Bu topshiriq shunday berilganki bunda murakkab romb shaklini eslatuvchi yuzaga gulli islamiy naqshlardan foydalanib topshiriqni bajarish sharti qo'yilgan. Yuzada gullar, murakkab to'p gullarning keng ishlatilishi nazarda tutilgan.

6 – rasm

Bu topshiriqda murakkab doira ichiga to'p gullar va gullar, joylashtiridan iborat. Hamda bu kompozisiyani boyitish uchun qo'shimcha naqsh elementlarni ishlatib kompozisiyani murakkablashtirib ishlash tanlab etiladi. Bundan maqsad talabalarning ijodiy fantaziya erkinligini yanada oshirishga qaratilgan.

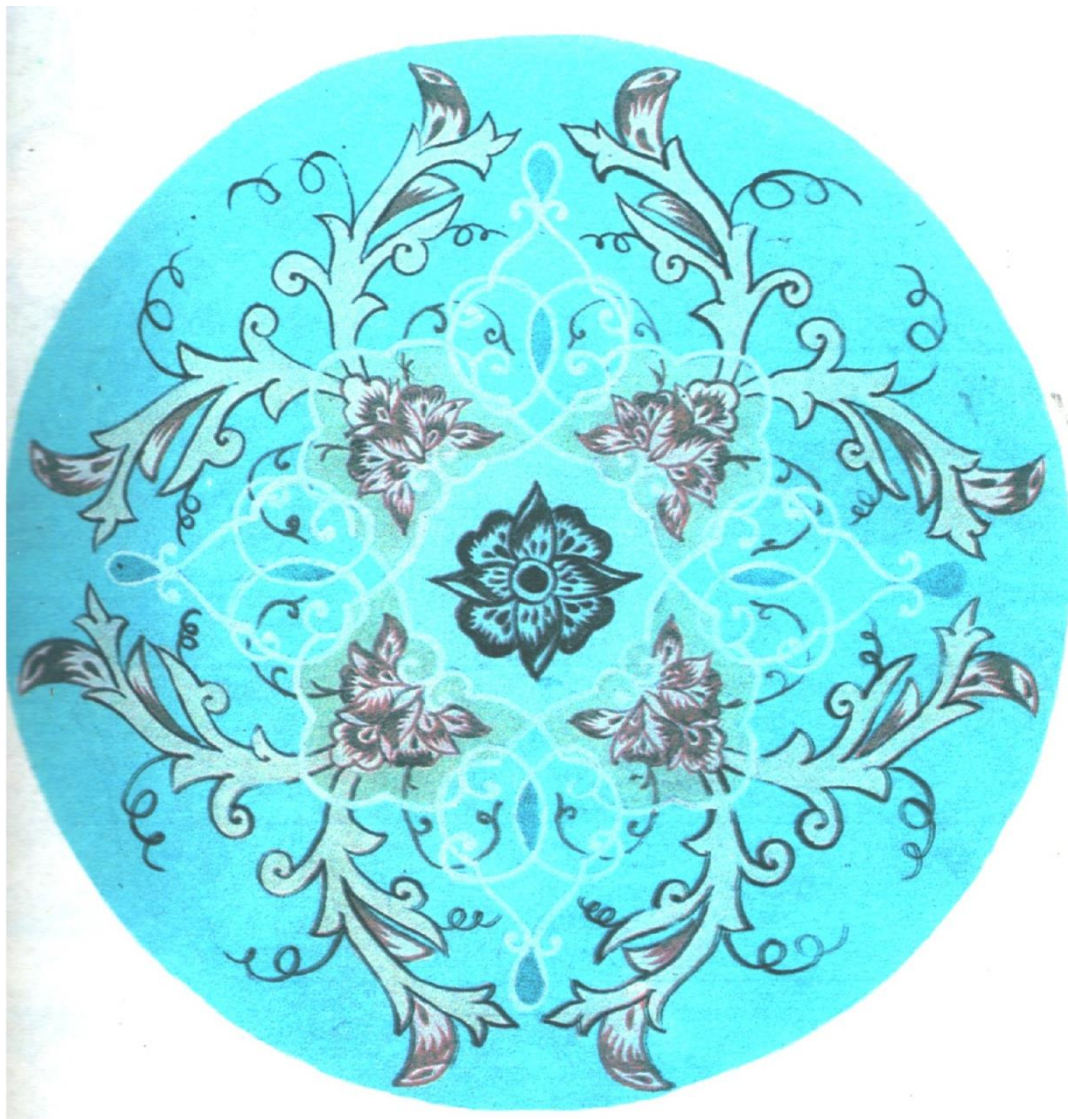
7 – rasm

Bu topshiriqda ham yuqoridagiga o'xshagan murakkab doira ichiga naqsh kompozitsiyasini chizish.

8 – rasm

Bu topshiriq ham ochroq chammada berilgan bo'lib asosan paxta guli naqsh ishlagan kompozisiya hisoblanadi. Ranglari ochroq berishi ko'zda tutilgan.

9 – rasm

Murakkab doira ichiga ishlangan gulli islamiy, turunj, qo'sh halqa gullar shodasidan tuzilgan kompozisiya topshiriq sifatida berilgan.

ADABIYOTLAR:

1. Karimov I.A. "Bizdanozodva obod Vatanqolsin", "O'zbekiston" 1996 yil.
2. I.Raximov. "Perspektiva", "O'qituvchi" 1993 yil.
3. Neshumov B.V, Shedrin Ye.D. "Osnovy dekorativnogo isskustva v shkole" M.prosvesheniye.1981 god.
4. Qodirxojayev F.T. "Maktab badiiy bezak ishlari" T., "O'qituvchi"1991 yil.
5. Xolmenskiy L.P., Shiponov A.S. "Dizayn" T., "O'qituvchi" 1991 yil.
6. Bulatov S.S. "O'zbek xalq amaliy san'ati" Mehnat., 1991 yil.
7. Nabiyev M. "Rangshunoslik", "O'qituvchi" 1995 yil.
8. Soyibov T. "Kompozisiya", T., "O'zbekiston"nashriyoti, 1991 yil.
9. M.Mirzaaxmedov. "Boshlang'ich badiiy naqsh ishlash uslubi", "O'zbekiston" nashriyoti, 2002 yil.
10. Qosimov K. Naqqoshlik san'ati. Toshkent: O'qituvchi 1989.

Izoh: Ushbu uslubiy qo'llanma mualliflar taqdim etgan materiallar asosida o'zgartirishsiz to'laligicha chop etildi, uslubiy qo'llanmada yo'l qo'yilgan xato va kamchiliklarga hamda mazmuniga fikr mulohazalaringizni mualliflarga bildirsangiz benihoyat minnatdor bo'ladilar...

SamDAQI nashriyot markazi, Samarqand shahri, Lolazor 70,
Adadi 20 nusxa, Qog'oz bichimi A4, hajmi 8 b.t.
Bosishga ruxsat etilgan 21.12.2012y.

